

Cimrmanovo působení na poli společenském a zlepšovatelském

Na úvod si zopakujme známá fakta. Jára Cimrman, spatřivší světlo světa ve Vídni, byl velkým Čechem, měřil přes 180 centimetrů, významným dramatikem, talentovaným filozofem, konstruktérem všeho možného a leckdy i nemožného, hudebním skladatelem hravě se nořícím do všech hudebních žánrů, geniálním zlepšovatelem, ale taky neohroženým jeskyňářem, příležitostným horníkem, prvním organizovaným chovatelem harckých kanárů na světě a šířitelem neotřelých myšlenek. Můžete s tím nesouhlasit, můžete proti tomu protestovat, ale to je všechno, co s tím můžete dělat. Jedno je jisté - Mistrovo odhodlané a nezištné působení v oblasti chovu harckých kanárů ovlivňuje toto chovatelské odvětví dodnes, ač se tomuto prokázanému faktu mnozí významní kanárkáři neustále zarputile brání a někteří o Mistrovi i značně neuctivě hovoří.

Poměrně známý je Cimrmanův názor na společenské vyžití kanárkářů. Během slavnostního společenského večera, pořádaného na závěr mistrovské soutěže ve zpěvu harckých kanárů, byly vždy nejprve vyhlášovány výsledky tohoto bohubilého klání a předávány poháry, pamětní medaile a vavřínové věnce. Poté se rozezněla hudba a kanárkáři se věnovali tanci. Nikomu tehdy, v Mistrových časech, nepřípadalo podivné, že tančí kanárkář s kanárkářem. Takto složené taneční páry mohly totiž i během tance barvitě konverzovat o chovu harckých kanárů, o kvalitě řepky, přípravě míchanice, hekování a jednotlivých tůrách, čili úsecích zpěvu, či o trénování dutopěvců. Aby byl pohled na trdlující dvojice co nejvěrohodnější, tančil vždy jeden kanárkář v dlouhých plesových šatech. Občas, pravda, některý chovatel brblal, protože chůze a zvláště pak tanec na botách s vysokými podpatky činila, především těm starším, kteří trpěli artrózou, obtíže.

Jára Cimrman tehdy vyslovil odvážnou myšlenku. Doporučil, aby se na společenský večer s tancem přizvaly i ženy – manželky, dcery, přítelkyně, známé dámy i náhodné kolemjdoucí. Zpočátku narazil na notnou nelibost některých kanárkářů, kteří argumentovali tím, že ženské chovatelství pranic nerozumí a chovu harckých kanárů už vůbec ne. Mnozí důrazně upozorňovali, že přizvané ženštiny budou dozajista jen hloupě tlachat a probírat jenom samá přízemní témata, jakými jsou vaření, děti, vnoučata, nakupování, slevové akce a móda. Nicméně Jára Cimrman se natolik svojí myšlenkou nechal uchvátit, že těchto kritických slov naprosto nedbal a se zarputilostí sobě vlastní prosadil, že na příští společenský večer byly přizvány též ženy. Skálopevně se domníval, že chovatelé toto ocení. Očekával hřejivá slova uznání, ale nedočkal se jich, ba právě naopak.

Kanárkáři mu za ten nápad dokonce zle vyčinili. Místo toho, aby se věnovali hodnotným a smysluplným debatám o harckých kanárech, které dříve mohli provozovat i při tanci, tak vinou přítomných žen museli zásadně změnit náměty hovorů. A tak, zkroušeně plující po tanečním parketu, kanárkáři vedli fádní společenskou konverzaci, která zpravidla začínala počasím či úvahou o nebývale vysokém horku v místnosti. Ba co víc, ženám se museli celý večer věnovat. Někteří nešťastníci narazili dokonce na takové strašlivé ženské, které chtěly celý večer jen křepčit a nebyly k utahání. A tak Jára Cimrman, jenž si zprvu myslel, že bude chválen, vyslechl od roztrpčených kanárkářů srdceryvné nářky, jak během společenského večera ukrutně trpěli. Zazněl i argument, že náklady byly dvojnásobné a zábava poloviční. Mistr musel, chtě nechtě, uznat, že tudy cesta nevede. Pravý kanárkář chce zkrátka rozmlouvat pouze o ušlechtilých harckých kanárech a o ničem jiném. Militantní skupina kanárkářů diskutérů dokonce přišla s odvážným návrhem, aby byl ženám vstup mezi chovatele harckých kanárů zapovězen jednou provždy.

Tento rezolutní zákaz nastal poté, co pod rouškou předstíraného zájmu o chov proniklo mezi kanárkáře několik vychytralých žen, které na sebe začaly strhávat pozornost. To se jim poměrně i dařilo, neboť využily veškerou svoji vrozenou rafinovanost a mazanost, ba dokonce neváhaly

použít i ony nebezpečné ženské zbraně. Situace se stala kritickou, když při školení posuzovatelů jeden z adeptů na posuzovatele, slovutný Josef Kozar z Brna, ohodnotil zpěv jakéhosi harckého kanára málo body a zdůvodnil to tím, že nemá dudy. Těžko se dnes domnívat, jestli se pouze spletl, jelikož původně chtěl vyslovit dutý zvonek, nebo jeho myšlenky zbloudily zcela jinam než k poslechu zpěvu. Ovšem vzhledem k jeho negativnímu postoji ke Skotsku jen stěží mýsl na známý hudební nástroj.

Při následném společenském večeru, jenž se konal ve starobylé hodovní síni impozantního hradu Kost, byla na těžkých kovaných dveřích, za nimiž právě probíhalo velkolepé vyhlašování výsledků mistrovské soutěže, přibita cedule „*Ženám přísně vstup zakázán*“. Rukou jakéhosi vtipálka na ni bylo kostrbatým písmem připsáno „*pod hrozbou smrti*“. Některé neodbytné ženštiny se přesto snažily rafinovaně proniknout dovnitř, k čemuž používaly záminky, jako že napekly chutný jablečný závin, čili štrúdl, nebo ořechovou bábovku, že pomohou umývat nádoby, poskytnou první pomoc či zapějí pro potěchu duše a k tanci nějakou tklivou sladkobolnou a srdce rvoucí píseň. Ty nejmazanější dokonce slibovaly, že budou odhodlané a do úmoru na žižkovských pavlačích propagovat harcké kanáry. Je známo, že některý z důvěřivých kanárkářů se nechal těmito líbivými řečičkami, a kdoví čím ještě, oblouznit a vpustil jistou dámu dovnitř. Ostatní chovatelé naštěstí byli ve střehu, ihned následoval poplach a dotyčná madam byla z prostorů vymezených kanárkářům rázně vykázána a snad, pokud kronika hradu Kost nelže, i za hlasitého a jadrného sakrování promptně vynesena.

Aby Jára Cimrman, mezi chovatelskou veřejností dobře známý jako vynálezce, nevymýšlel zlepšovací návrhy v oblasti společenského vyžití kanárkářů, bylo mu taktně a ostře doporučeno, aby se se svou zlepšovatelskou činností navrátil zpátky do míst, kde byli harčtí kanáři původně využíváni, to znamená do dolů. A tak Mistr, jsa obdařen obdivuhodnou čínorodostí, jasným úsudkem a máje v zásobě desítky neotřelých návrhů, vynalezl malý přenosný, neboli mobilní, hornický telefon, zkráceně mobil, jenž byl určen ku pomoci horníkům. První model byl nevelký, praktický, zkrátka taková šikovná věčička to byla. Co však Čert, předák horníků, nechtěl, začal brzy Járu Cimrmána nahlodávat červ ješitnosti, který mu nekale napovídal, že těžko někdo ocení vynález, který není skoro vidět. A tak, pod záminkou zdokonalování přístroje, začal Mistr svůj hornický mobil postupně zvětšovat. Paradoxně došlo k tomu, že praktický přenosný mobil už nemohl nikdo ani unést a musel být v dolech převážen, k čemuž byl sestrojen speciální vozík. Součástí servisní kabely byl i olej, kterým se mobil a vozík promazávaly, a kladivo, jímž se přitloukaly vypadlé součástky.

Hlavním kamenem úrazu, či spíše odolnou skálou, na níž by nestačil ani lomikámen, byla však jiná záležitost. V dolech byl špatný signál, vlastně vůbec žádný. Horníci museli hlasitě a mocně křičet a jen málokterý si uvědomil, že hlas, který slyší, se neline z hornického mobilního telefonu, nýbrž nese se důlními chodbami jako ozvěna. Nicméně mobilní zařízení i přes tento zásadní nedostatek budilo zaslouženou pozornost a každý si uvědomoval, že to je onen unikátní vynález slavného vídeňského rodáka. Časem kdosi, jsa všemi mastmi mazaný, hlavně kafrovými, přišel na to, že Cimrmanův postup, kdy výsledkem každého zlepšení a každé miniaturizace byl ještě větší mobilní telefon, je v podstatě nesmyslný. Majitel dolů Adalbert Schindelka byl, vzhledem k úzkým důlním chodbám, nucen časem vydat zákaz využívání hornického mobilního telefonu, protože tento původně malý a praktický telefonní přístroj se již nemohl do dolů vejít a v případě výskytu důlního plynu a hromadného úprku horníků na povrch zemský by bránil v cestě a zapříčiňoval by hromadění horníků v podzemí a snad i jejich skon.

Dnes už, pravda, jen málokdo ví, že otcem myšlenky a vynálezcem malého přenosného hornického telefonu, postupně mířícího i do každé domácnosti, byl Jára Cimrman. Ne všechny Mistrovy myšlenky však upadly takřka v zapomnění. Některé žijí stále a znovu se razantně derou na světlo. Opět se vrací Cimrmanem vehementně doporučovaná účast žen na společenském večeru. Leč je možné, že časem si některý bystrý a přemýšlivý kanárkář všimne, že už se nebaví o harckých kanárech, o onom veskrze ušlechtilém a duši povznášejícím koníčku,

nýbrž o všelikých jiných nezáživných a plytkých záležitostech. Poté neohroženě zburcuje ostatní a nechá onu troufalou ženu vykázat z prostor vyhrazených výlučně skalním kanárkářům. Inu, je to tak. Bratři kanárkáři zkrátka chtějí poslouchat uším lahodící dutý zpěv harckých kanárů a ne nějaké nezapné stupidní a povrchní blábolení o všem možném a nemožném...

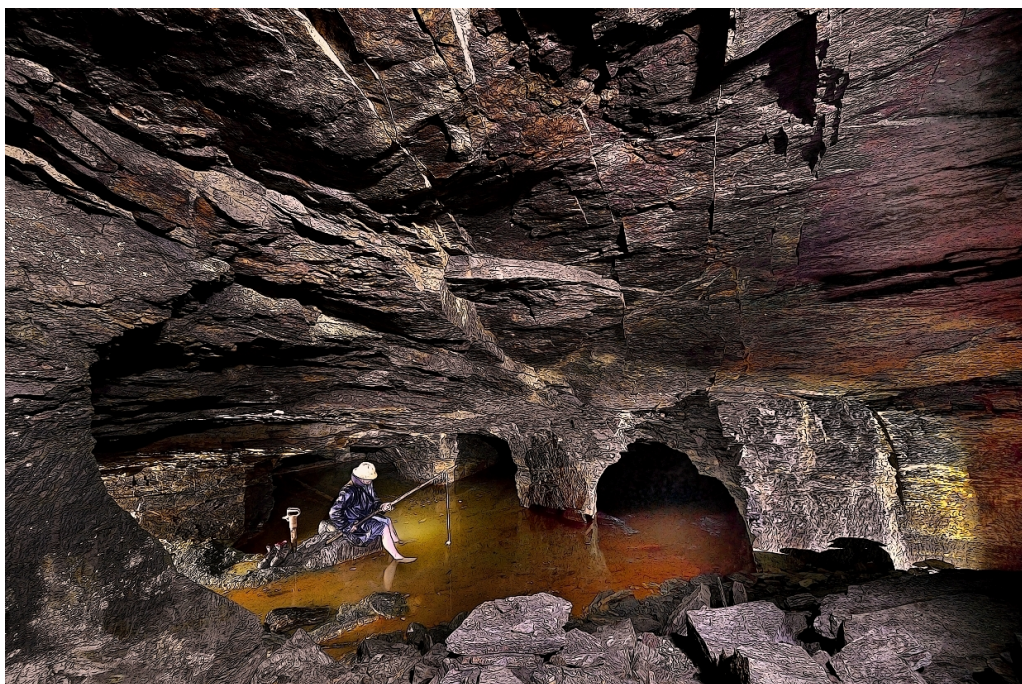
ELIŠKA STEJSKALOVÁ, foto MILAN KORBA (www.korba.cz),
ilustrace KAREL VAVŘENA

Na fotografii je zachycen unikátní Cimrmanův hornický mobilní telefon, čili mobil, ve fázi vývoje, kdy se miniaturizace vymkla kontrole a vydala se zcela opačným směrem.

Sám velikán Jára Cimrman, sužovaný těžkými depresiemi a dočista zoufalý z toho, že se jeho hornický mobilní telefon nevejde do těchto rozsáhlých důlních prostor. Podle pamětníků se měl vyjádřit v tom smyslu, že svoje starosti přenechá vedle stojícímu koňovi. Vzácná fotografie byla objevena poměrně nedávno na Berounsku montanistickými badateli Pažoutem a Lišákem.

Zkroušený Jára Cimrman, léčící si svoje nepěkné duševní rozpoložení, vzniklé lapáliemi souvisejícími s mobilním hornickým telefonem. Dle doporučení hornického přítele Kopyho tiší svoji rozjitřenou duši rybolovem. Ulovil-li vůbec něco, není známo.

Tanec je nedílnou součástí každého společenského večera pořádaného při mistrovské soutěži ve zpěvu harckých kanárů. Jedno ze známých chovatelských hesel zní: „Kanárkář tančí dobře a tančí rád.“